

Якубчик Олена,
Студентка 1м курсу спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування»
Науковий керівник: **Мельник М.І.,**
к.е.н., старший викладач кафедри фінансів
Сумський національний аграрний університет
м. Суми

СТРАТЕГІЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ І-ІІ РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ

Основою інтелектуального та інноваційного потенціалу суспільства є якісна освіта, яка всіляко сприяє соціально-економічному розвитку держави. Значення і роль освіти посилюється глобалізацією, трансформаціями суспільних процесів, розвитком науково інформаційних технологій, зростанням конкуренції держав, навчальних установ, громадян.

Удосконалення рівня та якості освіти, зокрема вищої освіти, потребує і належного фінансування вищих навчальних закладів (ВНЗ). Джерелами фінансування ВНЗ є як бюджетні кошти, так і кошти юридичних та фізичних осіб. Вагомість вирішення проблем, які пов'язані з фінансовим забезпеченням вищої освіти, зумовлена обмеженим обсягом та подекуди неефективним використанням наявних фінансових ресурсів і вимагає розробки нових підходів до визначення стратегічних орієнтирів удосконалення фінансування вказаної галузі [2, С.85].

Суттєвий вплив на об'єм бюджетного фінансування ВНЗ в Україні здійснює величина державного замовлення підготовки кадрів. Зміни у процесі формування державного замовлення, а також нові тенденції розподілу бюджетних місць та коштів на підготовку фахівців спонукають до більш ретельного дослідження та запровадження нових систем і моделей фінансування вищих навчальних закладів.

Нині також відсутня єдина і визначена методика розрахунку оцінки та собівартості підготовки фахівця. Така модель, на нашу думку, повинна враховувати регіональні ознаки ВНЗ та студентів, а також їх категорії, спеціалізацію освітніх установ та напрямів підготовки (спеціальностей, рівнів, форм)[1, С. 32].

Здатність ВНЗ шукати та формувати нові додаткові джерела надходжень в значній мірі залежить від ступеня автономії ВНЗ. Автономії у широкому розумінні, не лише на фінансовому рівні, а й на кадровому, організаційному та академічному рівнях. Тому рівень автономії ВНЗ визначає можливості для диверсифікації надходжень з додаткових джерел та в значній мірі сприяє ефективному використанню потенціалу ВНЗ та пошуку нових джерел фінансування [1, С. 32].

Диверсифікація джерел надходжень фінансових ресурсів на рівні державної підтримки відбувається через створення певних умов, за яких надається фінансування. Це може бути:

- широке впровадження фінансування на конкурсній основі, запровадження методики щодо визначення конкретних показників у формулах фінансового забезпечення;

- застосування інструментів впливу співфінансування (зокрема, надання державних субсидій тощо);

- фінансове забезпечення академічних обмінів викладачів і студентів тощо [4, С.169].

Диверсифікація джерел передбачає також розробку стратегічного аналізу, розгляду інституційних переваг, особливостей та можливостей навчального закладу щодо пошуку шляхів додаткових надходжень. Все це повинно супроводжуватися відповідними змінами, зокрема, створенням спеціальних структур або органів, які ефективно прийматимуть рішення щодо впровадження дієвих механізмів та інструментів диверсифікації [4, С.169].

Зміна кон'юнктури економіки України, обсягів державного фінансування вищої освіти, демографічна ситуація в країні, суперечливі трансформації на

ринку праці, низькі доходи населення, недосконалий механізм визначення обсягів державних коштів у вигляді державного замовлення все в більшій мірі призводять до розуміння необхідності термінового перегляду існуючої системи фінансування державних ВНЗ за результатами діяльності [3].

Саме фінансування за результатами діяльності, на нашу думку, сприятиме:

- підвищенню конкурентоспроможності ВНЗ;
- орієнтації установ на важливі показники діяльності;
- підсиленню слабких індикаторів;
- позитивному впливу на навчальну, наукову, дослідницьку роботу ВНЗ;
- розширенню автономії установ;

позитивно впливатиме на розподіл фінансів та удосконалення фінансового управління.

Реалізація вказаних та інших заходів буде сприяти значному підвищенню якості вищої освіти в Україні.

Сучасні ВНЗ України приймають виклики функціонування в конкурентному середовищі як в середині країни, так і в Європі і в цілому світі. Динаміка, необхідна для завершення формування в Україні Європейського простору вищої освіти, не буде реалізована або призведе до недобросовісної конкуренції, якщо збережеться чинне надмірне регулювання та суворий адміністративний і фінансовий контроль вищої освіти. Тому Уряду України необхідно розширити повноваження ВНЗ і зміцнити необхідну їм автономію, забезпечити стабільне інституційно-правове та фінансове середовище. ВНЗ повинні брати на себе відповідальність за реалізацію реформи у тісній співпраці зі студентами, підвищувати якість діяльності закладу.

Отже, обмежене фінансування державних ВНЗ негативно впливає на якість освітніх послуг. Брак бюджетних асигнувань вимагає від вищої школи пошуку додаткових джерел фінансування.

Можливими шляхами розв'язання існуючої проблеми є: вивчення та імплементація передового світового досвіду щодо фінансування освіти; впровадження різноманітних форм співфінансування ВНЗ державою та

бізнесом; вдосконалення інституційно-правового поля з метою подальшого розвитку меценатства, спонсорства; розробка та впровадження дієвого механізму кредитування вищої освіти; стимулювання науково-дослідної та інноваційної діяльності ВНЗ тощо. Вивчення різноманітних аспектів фінансування державних ВНЗ вимагають подальшого розвитку, і в першу чергу – дослідження основних показників, які визначають сучасний стан ВНЗ України, а також ключових тенденцій їх діяльності.

Список використаних джерел

1. Боголіб Т.М. Конкуренція університетів: світовий досвід і українські реалії. Вісник НАН України. 2012. № 10. С. 31-41.
2. Боголіб Т.М. Процеси капіталізації розвитку вищої освіти та університетської науки [Текст]. Фінанси України. 2012. № 11. С. 84-93.
3. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. Верховна Рада України : офіційний веб-портал. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Мельник М.І. Сутність та джерела фінансового забезпечення інноваційної діяльності агроформувань. Науковий журнал: «Причорноморські економічні студії». Одеса. 2017. №18. С. 168-174.